

**CURRICULUM/ SYLLABI OF
DIPLOMA/ CERTIFICATE IN
PUNJABI LANGUAGE, DIALECTS & SCRIPTS**

(For National & International Students)

پنجابی زبان، لہجے تے لپیاں
(قومی تے بین الاقوامی پڑھیاراں لئی)

Institute of Punjabi & Cultural Studies

**Punjab University Oriental College,
Allama Iqbal Campus, Lahore**

2022

Department Mission

پڑھیاں نوں پنجابی سلیکھ تے ادب دے مطالعے راہیں دیسی رہتل دیاں قدراں بارے جان کاری دینا، اوہناں دے تحقیقی، تنقیدی تے تخلیقی گناں دی ترقی تے ادبی ذوق راہیں اوہناں وچ اُچ پدھر دی سماجی اخلاقیات تے مذہبی رواداری نوں فروغ دینا۔

Introduction

شعبہ پنجابی زبان تے ادب دا شمار پنجاب یونیورسٹی اوری اینٹل کالج دے مڈھلے شعبیاں وچ ہوندا سی۔ ونڈ مگروں ایہہ شعبہ بند ہو گیا جیہنوں 1971ء دوبارہ بحال کردتا گیا۔ مڈھ دیہاڑ توں ای اعلیٰ درجے دیاں تدریسی، تحقیقی، تنقیدی تے تخلیقی سرگرمیاں ایس شعبے دی پچھان رہیاں۔ سیّد علی عباس جلال پوری، نجم حسین سیّد، محمد آصف خان، شریف کنجاہی، شفقت تنویر مرزا، ڈاکٹر شہباز ملک، ڈاکٹر اسلم رانا تے حفیظ تائب ورگے وڈے ناں ایس شعبے نال وابستہ رہے۔ پنجابی زبان تے ادب دا شعبہ ملکی تے عالمی پدھر تے پنجابی بولی تے وسوں دے حوالے نال سب توں مؤثر تدریسی تے تحقیقی ادارے دی حیثیت وچ نامور رہیا اے تے اج وی اپنیاں نصابی تے ہم نصابی سرگرمیاں پاروں اپنی مثال آپ اے۔ 2020ء وچ پنجابی زبان تے ادب دے شعبے نوں انسٹی ٹیوٹ دا درجہ حاصل ہون مگروں ایہداناں "ادارہ پنجابی سلیکھ تے رہتل سار" رکھ دتا گیا۔ ادارہ پنجابی سلیکھ تے رہتل سار پنجاب دی صدیاں پرانی وسوں دیاں اُن مُل یاں قدراں، صوفیاں تے سنگتاں دیاں حکیمانہ باتاں تے اُچ پدھر دے کلاسیکی ادب، اجوکی کھوج، پرکھ تے ودھیانثری تے شعری تخلیقاں دا امین اے۔ جتھے بی ایس، ایم فل تے پی ایچ ڈی پدھر تے تدریسی سہولتاں دے نال نال پڑھیاں نوں کھوج پرکھ تے تخلیق دے کھیتر وچ علمی رہنمائی تے تعلیمی سہولتاں مہیا کیتیاں جارہیاں نیں۔ ادارے توں ڈگری حاصل کرن والے بہت سارے پڑھیاں ملکی تے عالمی پدھر دے وکھو وکھ اداریاں وچ خدمات انجام دے رہے نیں۔

Program Introduction

پنجابی دنیا دیاں وڈیاں بولیاں وچوں اک اے۔ ایہدے بولن والیاں دی گنتی کروڑاں وچ اے۔ ایہہ دنیا دے کئی ملکاں وچ بولی، لکھی تے سمجھی جاندی اے۔ ایہہ ہر اٹھویں کوہ تے اپنا لہجہ بدل لیندی اے۔ دنیا دا بہترین تے امیر ترین ادب پنجابی وچ رچیا گیا اے۔ اجو کے سمے وی اُچ پدھر دے پنجابی لکھاریاں دی گنتی لکھاں وچ اے۔ عام طور تے پنجابی لکھن لئی دو وڈیاں لپیاں شاہ مکھی تے گرمکھی ورتیاں جاندیاں نیں۔ دونواں لپیاں وچ کھوج تے پرکھ دے نال نال ودھیا ادب رچیا جارہیا اے۔ دونواں لپیاں وچ رچے جان والے ادب نوں پڑھن تے سمجھن لئی نہ صرف پنجابی دے وکھو وکھ لہجیاں توں جان کاری اہمے سگوں ایہدیاں دونواں لپیاں توں واقفیت وی بہت ضروری اے۔ ایس ڈپلومے /سرٹیفکیٹ پاروں پڑھیاں تے سوجھواناں نوں پنجابی بولی، اوہدے لہجیاں تے لپیاں توں جانکاری حاصل ہون دے نال دونواں پاسیاں دے ادب نوں پڑھن دی صلاحیت وی حاصل ہووے گی۔

Mechanism of Work in Class

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھو تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلمیں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائنمنٹ، لکھن تے پڑھن دی پریکٹس، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- پنجابی زبان (لفظی تے گرامر) بارے مڈھلی جان کاری دینا
- پنجابی زبان دے وکھو وکھ لہجیاں بارے جان کاری دینا
- پنجابی زبان دیاں دونوں لہجیاں شاہ مکھی تے گرمکھی بارے جان کاری دینا
- پڑھیاراں وچ شاہ مکھی تے گرمکھی پڑھن دی صلاحیت پیدا کرنا
- پڑھیاراں وچ شاہ مکھی تے گرمکھی لکھن دی صلاحیت پیدا کرنا
- پڑھیاراں وچ عالمی تے قومی پدھر تے رچے جان والے پنجابی ساہت نوں پڑھن تے سمجھن دی صلاحیت پیدا کرنا
- پنجاب دی لوک دانش تے شعور نوں اُجاگر کرنا
- پنجابی صوفی شاعراں دے کلام دی متنی پڑھائی تے ویروا کرنا
- پنجاب دی ثقافت دے پکھاں نوں سامنے لیانا
- پنجابی پڑھائی لکھائی دے حوالے نال پڑھیاراں وچ برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی) دا ودھا
- زبان تے ادب راہیں مضبوط شخصیت اُساری دی کوشش کرنا

Market Need

حیاتی دے وکھو وکھ کھیتراں نال متعلق لوک نہ صرف ماں بولی نال بھرویں محبت رکھدے نیں سگوں پنجابی زبان دے وکھو وکھ لہجیاں تے لہجیاں بارے جان کاری وچ گھنی دل چسپی وی رکھدے نیں۔ پوری دنیا وچ وسوں اختیار کرن والے پنجابی اپنی ماں بولی وچ ودھیا ادب دی رچنا کر رہے نیں۔ ایہ ادب دونوں لہجیاں (شاہ مکھی تے گرمکھی) وچ رچیا جارہیا اے۔ دیسی پڑھیاراں لئی اپنے آپ نوں مقامی ادب تائیں محدود رکھنا ممکن نہیں رہیا سگوں پنجابی دیاں ساریاں لہجیاں وچ پڑھن تے لکھن دی صلاحیت دا حصول اوہدی مجبوری بن گیا اے۔ تدوین ایہہ کورس اوہناں سارے چاہیواناں لئی اے جیہڑے مقامی تے عالمی پدھر تے رچے جان والے ادب توں مستفید ہونا چاہندے نیں۔ ایہہ کورس اوہناں پڑھیاراں لئی وی اے جیہڑے پنجابی زبان تے ادب نوں اپنے مستقبل دے کیریئر دے طور تے اگے ودھاوے وچ دل چسپی رکھدے نیں یا پنجابی زبان تے ادب دی کھوج پرکھ، تخلیق تے ترویج لئی بطور ماہر مضمون خدمت انجام دے رہے نیں۔ ایہہ کورس اوہناں امیدواراں لئی وی فیدے مند اے جیہڑے مقابلے دے امتحان دی تیاری کر رہے نیں۔ ایہہ کورس فن، ادب تے ثقافت دے شعبیاں نال تعلق رکھن والے لوکاں لئی وی فیدے مند اے۔

Admission Eligibility Criteria

داخلہ لین والیاں لئی گھٹ توں گھٹ ایف اے یا مساوی تعلیم داہونا ضروری اے۔

Duration of the Program

سرٹیفکیٹ : اک سمسٹر کامیابی نال مکمل کرن والے پڑھیاراں نوں سرٹیفکیٹ دتا جاوے گا۔

ڈپلومہ: دوسمسٹر کامیابی نال مکمل کرن والے پڑھیاراں نوں ڈپلومہ دتا جاوے گا۔

Assessment Criteria

Mid Term:	35 Marks
Final Term:	40 Marks
Sessional (Attendance/Quizzes/Assignments):	25 Marks
Total Marks:	100 Marks

Study Scheme

Program Title	Punjabi Language, Dialects & Scripts
Duration	One Year / 02 Semesters
Semester Duration	16-18 Weeks
Total Credit Hours	18
Course Load Per Semester	09 Credit Hours
Entrance Requirement	FA or Equal
Number of Seats	50

Award of Degree:

As per University rules.

Faculty Strength:

1. Prof. Dr. Nabila Rehman	Director/Professor
2. Prof. Dr. Naveed Ahmad Shahzad	Professor
3. Prof. Dr. Zaheer Ahmad Shafiq	Professor
4. Prof. Dr. Asma Qadri	Professor
5. Dr. Muhammad Irfan ul Haq	Assistant Professor
6. Dr. Karamat Ali Mughal	Assistant Professor

Institute of Punjabi & Cultural Studies

DIPLOMA/ CERTIFICATE IN

PUNJABI LANGUAGE, DIALECTS & SCRIPTS

پنجابی زبان، لہجے تے لپیاں

پہلا سمسٹر

Sr. No.	Course Code	Course Title	Credit Hours
1	PLD-201	مڈھلی پنجابی لفظالی تے گرامر	3
2	PLD-202	مشین لرننگ	3
3	PLD-203	پنجابی متن دی پڑھائی	3

دوجا سمسٹر

Sr. No.	Course Code	Course Title	Credit Hours
1	PLD-204	پنجابی زبان دے لہجے	3
2	PLD-205	گرمکھی لپی	3
3	PLD-206	چڑھدے پنجاب دا ساہت تے لپی انتر	3

Details of Courses

DIPLOMA/ CERTIFICATE IN

PUNJABI LANGUAGE, DIALECTS & SCRIPTS

پنجابی زبان، لہجے تے لپیاں

پہلا سمسٹر

PLD-201

مڈھلی پنجابی لفظالی تے گرامر

Course Description

ایس کورس وچ پنجابی دی مڈھلی لفظالی تے گرامر بارے جان کاری دتی جاوے گی۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- پنجابی زبان دی مڈھلی لفظالی بارے جان کاری دینا
- پنجابی زبان دی گرامر دے مڈھلے اصولاں بارے جان کاری دینا
- گن (مصادر) تے گن دی ورتوں نال لفظاں دی بنتر بارے جان کاری دینا
- پڑھیاراں وچ شاہ مکھی تے گرمکھی پڑھن دی صلاحیت پیدا کرنا
- پڑھیاراں وچ شاہ مکھی تے گرمکھی لکھن دی صلاحیت پیدا کرنا
- پڑھیاراں وچ عالمی تے قومی پدھر تے رچے جان والے پنجابی ساہت نوں پڑھن تے سمجھن دی صلاحیت پیدا کرنا
- پنجاب دی لوک دانش تے شعور نوں اُجاگر کرنا
- پنجابی صوفی شاعراں دے کلام دی متنی پڑھائی تے ویروا کرنا
- پنجاب دی ثقافت دے پکھاں نوں سامنے لیانا
- پنجابی پڑھائی لکھائی دے حوالے نال پڑھیاراں وچ برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی) دا ودھا
- زبان تے ادب راہیں مضبوط شخصیت اُساری دی کوشش کرنا

Course Contents

- (1) پنجابی اکھر پٹی
- (2) بنیادی آوازاں، تلفظ، لفظاں دی بناوٹ، حرف، کن، کلمہ، اسم، فعل (ایہناں دیاں قسماں)، جملے بناون دا ڈھنگ، مکالمہ
- (3) سوالیہ جملے، منفی جملے، مرکبات، واحد، جمع، تذکیر و تانیث، مترادفات، متضاد، سابقے لاحقے، پنجابی املاء دے مڈھلے اصول
- (4) پنجابی پڑھائی لکھائی
- (5) گنتی، پھلاں، پُھلاں، رنگاں، فصلاں، جنوراں، شیواں، مہینیاں تے سمیاں دے ناں
- (6) پنجابی گرامر دے مڈھلے اصول

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھ تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، لکھائی پڑھائی دی مشق، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیہ دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- ارشاد احمد - اردو پنجابی لغت (لاہور: مرکزی اردو بورڈ، 1974ء)
- ارشاد احمد پنجابی-اردو پنجابی سانجھ (لاہور: پنجابی ادبی لہر، 1990ء)
- ارشاد محمود ناشاد۔ پنجابی گرامر (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 2021ء)
- اقبال صلاح الدین۔ پنجابی دا رسم الخط تے معیاری املاء (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، 1974ء)
- پروین ملک۔ پاکستانی زبانان (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 2012ء)
- جمیل احمد پال۔ پنجابی کیویں لکھئے (لاہور: پنجابی سائنس بورڈ، 1997ء)
- رزاق شاہد۔ آسان پنجابی گرائمر (لاہور: ادارہ فروغ فن، ساہی وال، 1989ء)

- سعید کریم۔ آسان پنجابی قاعدہ (لاہور: مسعود کھدر پوش ٹرسٹ، 1987ء)
- شوکت مغل۔ سرانیک کی کیویں لکھئے (ملتان: س ن)
- کرامت علی مغل۔ پنجابی گرائمر (لاہور: پنجابی سائنس بورڈ، 2005ء)
- محمد آصف خان۔ کن لیکھا (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1984ء)
- محمد آصف خان۔ شریف صابر۔ سبط الحسن ضیغم۔ مڈھلی لفظالی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1976ء)
- مخدوم صابری۔ پنجابی اردو بول چال (لاہور: ملک بک ڈپو، س ن)
- مقبول بیگ بدخشانی، مرزا اقوا۔ پنجابی (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، 1973ء)
- نبیلہ رحمن، ڈاکٹر گر مکی پڑھائی سکھائی (لاہور: سنگت پبلی کیشنز، 2007ء)

PLD-202

مشین لرننگ

Course Description

ایہہ کورس برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی) نال متعلق اے۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- کمپیوٹر (ہارڈ ویئر تے سافٹ ویئر) دی جان کاری
- کمپیوٹر دیاں وکھو وکھ ایپلی کیشناں بارے جان کاری
- شاہ مکھی کمپوزنگ
- گرمکھی کمپوزنگ
- ان پیج، ولڈ، پی ڈی ایف، پاور پوائنٹ تے کورل ڈرابارے جان کاری
- سرچ انجن تے اوہناں دی ورتوں
- پنجابی دے حوالے نال موبائل، لیپ ٹاپ تے ٹیبلیٹ دی ورتوں
- پنجابی پڑھائی لکھائی دے حوالے نال پڑھیاں وچ برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی) دا ودھا

Course Contents

1. کمپیوٹر لرننگ

- 1.1 ہارڈ ویئر تے سافٹ ویئر
- 1.2 کمپیوٹر ایپلی کیشناں/اے پس
- 1.3 شاہ مکھی کمپوزنگ
- 1.4 گرمکھی کمپوزنگ
- 1.5 پنجابی کمپوزنگ تے ڈٹرائٹنگ دے حوالے نال وکھو وکھ پروگرام
- 1.6 انٹر نیٹ دی ورتوں
- 1.7 سوشل میڈیا دی ورتوں
- 1.8 وکھو وکھ ڈیوائس

1.9 برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی)

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھ تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- ایس کورس نوں پڑھان لئی وکھو وکھ ویب سائٹاں تے موجود مواد توں مدد لئی جائے گی

PLD-203

پنجابی متن دی پڑھائی

Course Description

ایس کورس راہیں لہندے پنجاب دے ادب وچوں چوواں متن پڑھایا جاوے گا۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- بابا فرید دے شلوکاں/دوہڑیاں دی متن پڑھائی
- کافیاں شاہ حسین دی متن پڑھائی
- ابیات بابو دی متن پڑھائی

- کافیاں بلھے شاہ دی متنی پڑھائی
- لوک کہانیاں بارے جان کاری
- پنجاب دی لوک دانش تے شعور نوں اُجاگر کرنا
- پنجاب دی ثقافت دے پکھاں نوں سامنے لیانا
- پنجابی پڑھائی لکھائی دے حوالے نال پڑھیاراں وچ برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی) دا ودھا
- زبان تے ادب راہیں مضبوط شخصیت اُساری دی کوشش کرنا

Course Contents

- 1 بابا فرید دے شلوک
 - 1.1 فریدا جے تُوں عقل لطیف، کالے لکھ نہ لیکھ
 - 1.2 دیکھ فریدا جو تھیا، داڑھی ہوئی بُھور
 - 1.3 فریدا جن لوئن جگ موبیا، س، ے لوئن میں ڈٹھ
 - 1.4 فریدا جنگل جنگل کیا بھویں، ون کنڈا موڑیں
 - 1.5 فریدا میں بھولا وا پگ دا، مت میلی ہو جاء
 - 1.6 رُکھی سکھی کھاء کے، ٹھنڈا پانی پی ء
 - 1.7 فریدا اکنان آٹا اگلا، اکنان ناہیں لون
 - 1.8 فریدا کوٹھے منڈپ ماڑیاں، اُساریندے بھی گئے
- 2 کافیاں شاہ حسین
 - 2.1 ربا میرے حال دا محرم توں
 - 2.2 نی سیو اسیں نیناں دے آکھے لگے
 - 2.3 میں بھی جھوک رانجھن دی جاناں
 - 2.4 مائے نی میں کیہنوں اکھاں، درد وچھوڑے دا حال
- 3 ابیات بابو
 - 3.1 الف اللہ چنبے دی بوٹی میرے من وچ مرشد لائی ہو
 - 3.2 ایہہ تن میرا چشماں ہووے تے میں مرشد ویکھ نہ رجاں ہو
 - 3.3 جس نوں مرشد کامل ملیا اس دی کیہ نشانی ہو
 - 3.4 ایہہ تن سچے رب دا حُجرا وچ پا فقیراں جھاتی ہو
 - 3.5 ایہہ تن رب سچے دا حجرا دل کھڑیا باغ بہاراں ہو
 - 3.6 ادھی لعنت دُنیا تائیں تے ساری دُنیا داراں ہو
- 4 کافیاں بلھے شاہ
 - 4.1 الف اللہ دل رتّا میرا
 - 4.2 اُٹھ جاگ گھراڑے مار نہیں
 - 4.3 بُلھا کیہ جاناں میں کون
 - 4.4 اک نقطے وچ گل مُکدی اے
- 5 لوک کہانیاں (کوئی دو)

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھ تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- الطاف علی، سلطان، ڈاکٹر۔ ابیات بابومعہ شرح وکلام (کوئٹہ: حضرت غلام دستگیر اکادمی، 1995ء)
- محمد آصف خان۔ آکھیا بابا فرید نے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ 2001ء)
- محمد آصف خان۔ آکھیا بلھے شاہ نے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ 1992ء)
- محمد آصف خان۔ کافیاں شاہ حسین (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ 1998ء)
- محمد عرفان الحق، ڈاکٹر۔ ابیات بابو دا فکری مطالعہ (لاہور: ذکری فاؤنڈیشن ٹرسٹ، 2017ء)

دوجا سمسٹر

PLD-204

پنجابی زبان دے لہجے

Course Description

ایس کورس وچ پنجابی زبان دے وکھو وکھ لہجیاں بارے جان کاری دتی جاوے گی۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- پنجابی بول چال دی مشق
- پنجابی زبان دے وکھو وکھ لہجیاں بارے جان کاری دینا
- پنجابی مکالمہ لکھن دی مشق
- پنجاب دی لوک دانش تے شعور نوں آجاگر کرنا
- پنجاب دی ثقافت دے پکھاں نوں سامنے لیانا
- پنجابی پڑھائی لکھائی دے حوالے نال پڑھیاں وچ برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی) دا ودھا
- زبان تے ادب راہیں مضبوط شخصیت آساری دی کوشش کرنا

Course Contents

1. پنجابی بول چال دی مشق
2. پنجابی دے وکھو وکھ لہجے تے ادب وچوں ایہدیاں مثالیں
3. پنجابی املاء دے مڈھلے مسئلے
4. پنجابی مکالمہ لکھن دی مشق

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھ تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلمیں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- احتشام حسین - ہندوستانی لسانیات کا خاکہ (لکھنو: دانش محل، 1963ء)
- ارشاد احمد پنجابی۔ اردو پنجابی سانجھ (لاہور: پنجابی ادبی لہر، 1990ء)
- شہباز ملک، ڈاکٹر۔ پنجابی لسانیات (لاہور: عزیز بک ڈپو، 1996ء)
- عین الحق فرید کوٹی۔ اردو زبان کی قدیم تاریخ (لاہور: اورینٹ ریسرچ سنٹر، 1979ء)
- محمد آصف خان۔ کن لیکھا (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1984ء)

- محمد آصف خان پنجابی بولی دا پچھوکڑ (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1996ء)
- محی الدین قادر زور، ڈاکٹر ہندوستانی لسانیات (لکھنؤ: نسیم بک ڈپو، 1960ء)
- مقبول بیگ بدخشانی، مرزا قواعد پنجابی (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، 1973ء)
- نبیلہ رحمن، ڈاکٹر گرمکھی پڑھائی سکھائی (لاہور: سنگت پبلی کیشنز، 2007ء)
- نوید شہزاد، ڈاکٹر پنجابی کتھا (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، 2008ء)
- لہراں رسم الخط نمبر جلد 10 شمارہ 10-11 (اکتوبر، نومبر، 1974ء)

PLD-205

گرمکھی لپی

Course Description

ایس کورس وچ گرمکھی رسم الخط سکھایا جائے گا۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- اگیتراں پچھیتراں (سابقے لاحقے)
- کن لیکھا
- گرمکھی رسم الخط (لکھائی پڑھائی)
- گرمکھی رسم الخط دا شاہ مکھی وچ لپی انتر تے شاہ مکھی توں گرمکھی وچ لپی انتر
- پنجاب دی لوک دانش تے شعور نوں اُجاگر کرنا
- پنجابی صوفی شاعراں دے کلام دی متنی پڑھائی تے ویروا کرنا
- پنجاب دی ثقافت دے پکھاں نوں سامنے لیانا
- پنجابی پڑھائی لکھائی دے حوالے نال پڑھیاں وچ برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی) دا ودھا
- زبان تے ادب راہیں مضبوط شخصیت آساری دی کوشش کرنا

Course Contents

1. اگیتراں پچھیتراں (سابقے لاحقے)
2. کن لیکھا
3. گرمکھی رسم الخط (لکھائی پڑھائی)
4. گرمکھی رسم الخط دا شاہ مکھی وچ لپی انتر تے شاہ مکھی توں گرمکھی وچ لپی انتر

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھو تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھا، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- ارشاد احمد - اردو پنجابی لغت (لاہور: مرکزی اردو بورڈ، 1974ء)
- ارشاد احمد پنجابی۔ اردو پنجابی سانجھ (لاہور: پنجابی ادبی لہر، 1990ء)
- سعید کریم۔ آسان پنجابی قاعدہ (لاہور: مسعود کھدر پوش ٹرسٹ، 1987ء)
- شوکت مغل۔ سرائیکی کیویں لکھئے (ملتان: س ن)
- کرامت علی مغل۔ پنجابی گرائمر (لاہور: پنجابی سائنس بورڈ، 2005ء)
- محمد آصف خان۔ کن لیکھا (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1984ء)
- محمد آصف خان۔ شریف صابر۔ سیّد سبط الحسن ضیغم۔ مڈھلی لفظالی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1976ء)
- مخدوم صابری۔ پنجابی اردو بول چال (لاہور: ملک بک ڈپو، س ن)
- مقبول بیگ بدخشانی، مرزا قواعد پنجابی (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، 1973ء)
- نبیلہ رحمن، ڈاکٹر گرمکھی پڑھائی سکھائی (لاہور: سنگت پبلی کیشنز، 2007ء)
- نوید شہزاد، ڈاکٹر پنجابی وچ اسم مکبر تے اسم مصغر (لاہور: پنجابی فاؤنڈیشن، 2005ء)

PLD-206

چڑھدے پنجاب دا ساہت تے لپی انتر

Course Description

ایس کورس وچ چڑھدے پنجاب دے ساہت تے لپی انتر بارے جان کاری دتی جاوے گی۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- پنجاب دی لوک دانش تے شعور نوں اُجاگر کرنا
- چڑھدے پنجاب دے ساہت دا مطالعہ
- چڑھدے پنجاب دے ساہت دی شاہ مکھی لپی وچ انتردی مشق کروانا
- پنجاب دی ثقافت دے پکھاں نوں سامنے لیانا
- پنجابی پڑھائی لکھائی دے حوالے نال پڑھیاراں وچ برقی خواندگی (ڈیجیٹل لٹریسی) دا ودھا
- زبان تے ادب راہیں مضبوط شخصیت آساری دی کوشش کرنا

Course Contents

1. چڑھدے پنجاب دے لکھاریاں امرتا پریت، پاش، شیو کمار بٹالوی، جندرتے تلوندر سنگھ دی کوئی اک اک (شعری یا نثری) لکھت دے اقتباسات دا شاہ مکھی وچ لپی انتر

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھو تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلمیں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائنمنٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- محی الدین قادر زور، ڈاکٹر ہندوستانی لسانیات (لکھنو: نسیم بک ڈپو، 1960ء)
- محمد آصف خان کن لیکھا (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1984ء)

- محمد آصف خان شریف صابر سیّد سبط الحسن ضیغم مڈھلی لفظالی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1976ء)
- مقبول بیگ بدخشانی، مرزا قواعد پنجابی (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، 1973ء)
- نبیلہ رحمن، ڈاکٹر گرمکھی پڑھائی سکھائی (لاہور: سنگت پبلی کیشنز، 2007ء)
- نوید شہزاد، ڈاکٹر پنجابی کتھا (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، 2008ء)